

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
 Кафедра англійської філології і перекладу

УЗГОДЖЕНО
 Декан

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректор з навчальної роботи

_____ Н. Ладогубець
 «__» _____ 2021 р.

_____ А. Полухін
 «__» _____ 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Порівняльна лексикологія англійської та української мов»

Освітньо-професійна програма: «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 035 «Філологія»

Спеціалізація: 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Форма навчання	Семестр	Усього (год./ кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР /К.р.	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна:	4	135/4.5	34	17	-	84	-	КР– 4 с	екзамен 4с
Заочна	4, 5	135/4.5	10	6	-	119	1 к-5 с	КР – 5 с	екзамен 5с

Індекс: НБ-8-035/21-2.1.10

Індекс: НБ-8-035з/21-2.1.10

СМЯ НАУ РП 12.01.03-01-2021

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.03-01-2021
		стор. 2 з 10	

Робочу програму навчальної дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська», навчальних та робочих навчальних планів № НБ-8-035/21, № РБ-8-035/21, № НБ-8-035з/21, № РБ-8-035з/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 035 «Філологія», спеціалізацією 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:

доцент кафедри англійської філології і перекладу _____ Шахновська І.І.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» спеціальності 035 «Філологія», спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» – кафедри англійської філології і перекладу, протокол № ___ від _____ 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Сидоренко С.І.

Завідувач кафедри _____ Сидоренко С.І.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № ___ від «___» _____ 2021 р.

Голова НМРР _____ Кокарева А.М.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.03-01-2021
		стор. 3 з 10	

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	4
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	4
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	5
2.3. Тематичний план	7
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу	8
2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену	8
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8
3.1. Методи навчання.....	8
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет.....	8
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	9

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.03-01-2021
		стор. 4 з 10	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі філології та лінгвістики.

Метою навчальної дисципліни є: ознайомити студентів з лексичними системами англійської та української мов, їх ізоморфними та аломорфними рисами.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- визначити предмет і об'єкт вивчення порівняльної лексикології, познайомити з її фундаментальними поняттями;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з джерелами поповнення словникового складу англійської та української мов;
- розглянути особливості структурної та семантичної будови слова слова;
- ознайомити з основними семантичними класами слів;
- визначити основні характеристики фразеологічних одиниць англійської та української мов;
- дати уяву про стилістичну диференціацію слів;
- розглянути основні групи запозичень в англійській та українській мовах;
- розглянути основні типи словників;
- сформулювати уявлення про основні діалектні та соціальні різновиди англійської та української мов

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна

- знати і розуміти основні поняття, теорії та концепції лінгвістичної науки;
- знати й розуміти лексичну підсистему мовної системи;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна

- здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні;
- усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки

Дана дисципліна базується на знаннях дисципліни «Вступ до мовознавства», та є базою для вивчення подальших дисциплін, таких як: «Порівняльна граматики англійської та української мов», «Стилістика англійської мови», «Теорія перекладу», «Історія англійської мови».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля №1 «Порівняльна лексикологія англійської та української мов як розділ порівняльного мовознавства», який є логічно завершеною, самостійною,

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 12.01.03-01-2021
		стор. 5 з 10	

цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Окремим (другим) модулем (освітнім компонентом) є курсова робота (КР), яка виконується у 4 семестрі (денна форма) / 5 семестрі (заочна форма). КР є важливою складовою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до модуля

Модуль 1. Порівняльна лексикологія англійської та української мов як розділ порівняльного мовознавства

Інтегровані вимоги до модуля № 1: у результаті засвоєння навчального матеріалу навчального модуля № 1 «Порівняльна лексикологія англійської та української мов як розділ порівняльного мовознавства» здобувач повинен **знати** категоріальний апарат та основні поняття порівняльної лексикології; основні сучасні тенденції та здобутки лексикологічної науки; джерела поповнення словникового складу англійської та української мов; основні спільні та відмінні риси лексичної системи англійської та української мов; **вміти** робити словотворчий та семантичний аналіз слова; характеризувати зміни у семантиці слова; визначати тип мотивації значення слова; добирати антоніми, синоніми; диференціювати словникові одиниці за стилістичним критерієм; аналізувати фразеологічні одиниці за структурним, семантичним та функціональним критеріями.

Тема 1. Предмет та завдання порівняльної лексикології. Предмет порівняльної лексикології. Завдання порівняльної лексикології. Основні поняття порівняльної лексикології. Методи дослідження лексики. Основні підрозділи порівняльної лексикології. Лексикологія та соціолінгвістика. Слово як основна одиниця мови. Проблема визначення слова. Структура та мотивація слова.

Тема 2. Словотвір. Морфемна структура слова. Структурні групи слів англійської та української мов. Класифікація морфем. Продуктивні суфікси. Продуктивні префікси. Комбінуюча здатність основ і афіксів. Поняття про словотвірну модель. Типологія словотвірних моделей.

Тема 3. Основні способи творення слів. Основні способи творення слів. Афіксація. Класифікація суфіксів. Класифікація префіксів. Конверсія. Словоскладання. Класифікація складних слів. Складнопохідні слова. Скорочення. Типи скорочень.

Тема 4. Другорядні способи творення слів. Другорядні способи творення слів. Телескопія. Ономатопоєя. Чергування звуків та наголосу. Зворотній словотвір. Продуктивні та непродуктивні способи словотвору.

Тема 5. Семасіологія. Семасіологія як розділ лексикології. Типи значення слова. Значення слова та поняття. Денотативне та конотативне значення. Полісемія. Поняття лексико-семантичного варіанту. Контекст та типи контексту. Принципи аналізу семантичної структури слова.

Тема 6. Зміна значення слова. Основні причини зміни значення. Генералізація та специфікація значення слова. Метафора та метонімія. Пейорація та меліорація значення.

Тема 7. Словниковий склад англійської та української мов як система. Омонімія. Синонімія. Омонімія. Класифікація омонімів. Джерела виникнення омонімії. Семантичні класи слів. Синоніми. Види синонімів. Евфемізми.

Тема 8. Антоніми. Пароніми. Тематичні групи слів. Антоніми. Види антонімів. Пароніми. Тематичні групи слів. Поняття лексико-семантичного поля. Гіпо-гіперонімічні відношення.

Тема 9. Функціонально-стилістична диференціація словникового складу англійської та української мов. Стилістично забарвлена та стилістично нейтральна лексика. Поняття літературного стандарту. Книжна лексика. Розмовна лексика. Нестандартна лексика. Сленг.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.03-01-2021
		стор. 6 з 10	

Професіоналізми. Жаргон. Діалектизми.

Тема 10. Термінологія та терміносистеми. Визначення терміну. Термінологія. Основні ознаки термінів. Структурні види термінів. Термінологічні словники. Загальнонаукові та вузькоспеціальні терміни.

Тема 11. Динаміка словникового складу англійської та української мов. Історизми та архаїзми. Неологія. Неологізми. Способи утворення неологізмів. Словники неологізмів англійської та української мов.

Тема 12. Фразеологія англійської та української мов. Фразеологія як розділ лексикології. Вільні словосполучення та фразеологізми. Проблема дефініції фразеологізмів. Структурна, семантична, функціональна класифікації фразеологізмів. Значення фразеологічної одиниці. Основні джерела походження фразеологічних одиниць англійської та української мов.

Тема 13. Етимологія словникового складу англійської та української мов. Етимологія як розділ лексикології. Власномовна лексика. Спільноіндоевропейська лексика. Слова германського походження в англійській та слов'янського походження в українській мові. Запозичення, типи запозичань.

Тема 14. Основні групи запозичень в англійській мові. Основні групи запозичень в англійській мові. Латинські запозичення. Запозичення із скандинавських мов. Запозичення з романських мов. Асиміляція запозичень. Інтернаціоналізми. Етимологічні дублети.

Тема 15. Лексикографія англійської та української мов. Лексикографія як розділ лексикології. Історія та сучасність британської, американської та української лексикографії. Теоретична та практична лексикографія.

Тема 16. Типи та класифікації словників. Основні проблеми лексикографії. Типи та класифікації словників. Тлумачні словники. Етимологічні словники. Словники синонімів. Фразеологічні словники. Принципи відбору лексики. Структура словникової статті. Корпусна лексикографія.

Тема 17. Варіативність словникового складу англійської та української мов. Регіональні варіанти англійської та української мов. Мова та діалект. Діалектна класифікація британського варіанту англійської мови. Англійська мова в США, Канаді, Австралії та Новій Зеландії. Лексичні відмінності. Діалектна класифікація американського варіанту англійської мови.

Модуль № 2 (освітній компонент). Курсова робота

Курсова робота (КР) з дисципліни виконується у четвертому семестрі (денна форма), п'ятому семестрі (заочна форма), відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в області аналізу граматичної структур сучасної англійської мови в порівнянні з українською.

Виконання КР є важливим етапом у підготовці до виконання кваліфікаційної роботи. КР є науковою працею, яка передбачає глибоке дослідження конкретної теми і є одним із видів індивідуальних завдань науково-дослідницького, творчого характеру, що передбачає застосування дослідницьких засобів до конкретного мовленнєвого матеріалу з метою розвитку у студентів професійного лінгвістичного мислення.

2.3. Тематичний план.

№ п/п	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Порівняльна лексикологія англійської та української мов як розділ порівняльного мовознавства»										
		4 семестр				4 семестр				
1.1	Предмет та завдання порівняльної лексикології.	6	2	2	2	10	2	-	8	
1.2	Словотвір. Морфемна структура слова.	4	2	-	2	6	2	-	4	
1.3	Основні способи творення слів.	8	2	2	4	6	2	-	4	
1.4	Другорядні способи творення слів	4	2	-	2	8	-	-	8	
		Усього за 4 семестр				30	6	-	24	
1.5	Семасіологія.	6	2	2	2	5 семестр				
1.6	Зміна значення слова.	6	2	-	4	6	2	-	4	
1.7	Словниковий склад англійської та української мов як система. Омонімія. Синонімія.	10	2	2	6	6	-	2	4	
1.8	Антоніми. Пароніми. Тематичні групи слів..	4	2	-	2	4	-	-	4	
1.9	Функціонально-стилістична диференціація словникового складу англійської та української мов.	8	2	2	4	6	2	2	2	
1.10	Термінологія та терміносистеми.	6	2	-	4	4	-	-	4	
1.11	Динаміка словникового складу англійської та української мов.	6	2	2	2	4	-	-	4	
1.12	Фразеологія англійської та української мов. Класифікація фразеологічних одиниць.	6	2	-	4	6	-	2	4	
1.13	Етимологія словникового складу англійської та української мов.	8	2	2	4	6	-	-	6	
1.14	Основні групи запозичень в англійській мові.	4	2	-	2	5	-	-	5	
1.15	Лексикографія англійської та української мов.	8	2	2	4	4	-	-	4	
1.16	Типи та класифікації словників.	4	2	-	2	6	-	-	6	
1.17	Варіативність словникового складу англійської та української мов.	4	2	-	2	4	-	-	4	
1.18	Модульна контрольна робота №1	3	-	1	2	-	-	-	-	
1.19	Контрольна (домашня) робота.	-	-	-	-	8	-	-	8	
		Усього за модулем №1	105	34	17	54	75	4	6	65
Модуль №2 «Курсова робота»										
2.1	Курсова робота з порівняльної лексикології англійської та української мов	30	-	-	30	30	-	-	30	
		Усього за модулем №2	30	-	-	30	30	-	-	30
		Усього за 4 семестр	135	34	17	84				
		Усього за 5 семестр				105	4	6	95	
Усього за навчальною дисципліною		135	34	17	84	135	10	6	119	

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.03-01-2021
		стор. 8 з 10	

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу.

Контрольна (домашня) робота з дисципліни виконується у п'ятому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента при вивченні дисципліни.

Завдання на контрольну роботу розміщені кафедрою англійської філології і перекладу в електронному репозитарії НАУ. Виконання контрольної (домашньої) роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій, розроблених провідним викладачем кафедри.

Час, потрібний для виконання контрольної роботи, складає 8 годин самостійної роботи.

2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджуються на засіданні кафедри та доводяться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу навчального матеріалу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, практичних занять, самостійному вирішенні навчальних задач, роботі з навчальною літературою.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов: навч. посібник для перекладацьких відділень вузів / Л.Г. Верба. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 203 с.

3.2.2. Бугайчук О.В. Лексикологія англійської та української мов: метод. розробка / О.В. Бугайчук. – К: НАУ-друк, 2004. – 56 с.

3.2.3. Квеселевич Д.І., Сасіна В.П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови: навч. посібник / Д.І. Квеселевич, В.П. Сасіна. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 117 с.

3.2.4. Nikolenko A.G. English Lexicology – Theory and Practice. – Вінниця: Нова книга, 2007. – 567 с.

Допоміжна література

3.2.5. Мойсієнко А.К. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика: підручник / А.К. Мойсієнко, О.В. Бас-Кононенко, В.В. Бондаренко. – К.: Знання, 2010. – 270 с.

3.2.6. Chulanova G. Lexicology in theory, practice and tests: study guide. – Sumy: Sumy State University, 2015. – 241p.

3.2.7. Crystal D. Words. Words. Words. – Oxford: Oxford University Press, 2006. – 215 p.

3.2.8. Hughes, A., Trudgill, P. & Watt, D. (Eds.). English Accents and Dialects (4th Ed.). London: Arnold, 2005. – 328 p.

3.2.9. Lipka L. An outline of English lexicology: lexical structure, word semantics, and word-formation. – Tübingen: Niemeyer, 1992. – 218 p.

3.2.10. Sinclair J. Word Formation. Collins Cobuild English Guides. – London: HarperCollins Publishers Ltd, 2001. – 246 p.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет

3.3.1. English Lexicology for Students: <http://englishlexicology.blogspot.com/>

3.3.2. Lexis – Journal in English Lexicology: <https://journals.openedition.org/lexis/>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.03-01-2021
		стор. 9 з 10	

3.3.3. Ethnologue: Languages of the World. – <https://www.ethnologue.com/>

3.3.4. Research methods in linguistics / Ed. by R.J. Podesva, D. Sharma. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 2014. – <http://www.cambridge.org/us/academic/subjects/languages-linguistics/researchmethods-linguistics/research-methods-linguistics?format=PB>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль №1	
	4 семестр	5 семестр
Виконання тестових завдань	106.×5 = 50	106.×3 = 30
Виконання контрольної (домашньої) роботи	-	30
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>30 балів</i>	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	30	-
Усього за модулем №1	80	60
Семестровий екзамен	20	40
Усього за дисципліною	100	

Модуль №2	
Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
	Денна та заочна форма навчання
Виконання курсової роботи	60
Захист курсової роботи	40
Виконання та захист курсової роботи	100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана студентом за результатами виконання та захисту курсової роботи в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відомості модульного контролю, а також до навчальної картки, залікової книжки та Додатку до диплома, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.5. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.7. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				